

Lär dig berätta!
**Lär dig stödja barns
och ungas berättande!**

**Välkommen till
Fabula Storytelling!**

Berättarrazzior
Förtbildning för
lärare och bibliotekarier
Berättarföreställningar
Workshops för elever
Skapande Skola

FABULA STORYTELLING
Eastmansvägen 35
Stockholm, Sweden
fabula@storytelling.se
+46(0)8-344 133
www.storytelling.se
www.fabulafestival.se

**MUNTligt
BERÄTTANDE**

**bland barn och unga
–varför då?**

RIK SPRÅKMILJÖ

Barn och unga berättar spontant för varandra. Det är grundläggande för deras språkutveckling. Om de vuxna börjar berätta, och om de börjar bekräfta barnens berättande med gott lyssnande, kommer språket bland barnen att blomma ut i större ordförråd, säkrare meningsbyggnad, frimodigare tal.

Somliga vuxna - pedagoger och andra ledare - berättar i sina grupper, men långt fler finner det pinsamt och svårt. Ofta uppmärksammas inte heller barnens berättarkultur, den får varken stöd eller förebilder.

Barn från rika berättarmiljöer har lättare att hantera språket. De vet hur en berättelse är byggd, hur språket låter, de känner till retoriska grepp. När barn lyssnar till en berättelse bygger de omedvetet upp det som kallas literacy: den (skrift) språkliga kulturen som helhet. Det blir lättare för dem att hantera läs- och skrivinläring. Berättande är själva källådern till litteraturen. Invandrarbarn har oftast större erfarenhet av muntlig berättarkultur än andra barn.

EFFEKTIV INLÄRNING

Berättelser har under historiens gång varit ett viktigt redskap för pedagoger och andra ledare. Muntligt berättande är ett bildskapande, konkret språk. Det talar direkt till hjärtat och får lyssnaren att inte bara förstå, utan också erfara det som förmedlas. I en fiktiv framställning följer vi ett handlande subjekt, vi

identifierar oss och går in i berättelsen. Våra sinnen är vidöppna även för att ta emot mer faktabetonad kunskap.

Muntligt berättande stimulerar till aktivt lyssnande. Åhöraren är inte en passiv mottagare. Hon skapar inre bilder och påverkar berättaren med sitt lyssnande. Hon känner sig därför delaktig, berörd, medskapande. Koncentrationen är förbluffande.

Därför kan en berättelse vara ett mycket bra sätt att åskådliggöra kunskapsstoff, bearbeta konflikter och problem, vägleda och socialisera, skapa empati, utveckla självkännet, roa och underhålla. Det finns inte något ämne där det inte går att hitta passande berättelser.

En berättande vuxen är också en människa som vinner barns och ungas respekt, på ett annat sätt än en som enbart använder ett abstrakt, resonerande språk. Att frimodigt ta plats och bjuda

på något ur sitt hjärta inspirerar: till att själv berätta, till att lyssna på andra, till andra modiga handlingar.

SJÄLVFÖRTROENDE, IDENTITET

Att berätta kräver mod och ansvar. Att öva upp förmågan att fånga en publik med en historia stärker självkänslan enormt. Att förvalta sina möjligheter, att positivt bidra till gemenskapen med det man kan, med sitt skapande väsen, får människan att växa.

Berättandet påverkar berättaren. Hon ger berättelsen liv och kommer därför själv att se djupare in i historien. Att berätta är att ge och få. Berättaren märker snart att hon själv utvecklas av lyssnarnas respons, som berättare, i sin yrkesutövning och som människa. Det erbjuder en möjlighet till personlig utveckling, antingen man är stor eller liten.

Myter och sagor, som överlevt i generationer, bär på allmängiltiga teman som hjälper oss att förstå livets villkor. Den unges sökande efter sig själv och förståelse för omvärlden stärks genom arbetet med berättelser.

Att lyfta fram barnens ursprungskulturer som värdefulla källor till berättelser, så att barnen själva framträder som utvalda, är också ett sätt att stärka självförtroende och identitet.

Sagor och berättelser känner varken gränser eller språkbarriärer. Genom årtusenden har människorna lyssnat och lånat, fått och hämtat av varandra. Den saga vi tror är svensk berättades kanske första gången under en dadelpalm.

SAMHÖRIGHET, LUGN, MENING

Att tillsammans uppleva berättelserna, det personliga modet, den samfälliga koncentration, skapar en kultur som stärker samhörigheten. Den kulturen alstrar lugn. Den blir en del av ett svar på en existentiell fråga som barn och unga ofta ställer (fast kanske inte med ord): Varför är vi här tillsammans?

Att berätta och uppmuntra berättande är att säga: Jag är värd att lyssna på. Jag är beredd att lyssna på dig. Du är värdefull, jag är värdefull. Vi är här för att berika varandra. Det är kärnan i den uråldriga handlingen att samlas kring en berättare: Att tillsammans bygga kultur.

Nadia berättar på persiska och svenska en saga hennes mamma berättat: Sheherezad, sagoberätterskan ur Tusen och en natt, som räddade livet på alla landets kvinnor med sitt berättande. Internationella Modersmålsdagen i Sundsvall 2009. Från Fabulas landsomfattande treåriga projekt Ung Berättarscen.